

Výročí, která také ozdobí rok 2023

Dvě významná výročí si v letošním roce připomíná Švabinského kruh přátel výtvarného umění, spolek, který je neodmyslitelnou součástí kulturního a společenského života města již od roku 1923. Byl založen, aby poznával a popularizoval dílo Maxe Švabinského, jeho žáků, ale i předchůdců, propagoval výtvarné umění ve městě a okolí. Tohoto cíle se mu již léta daří dosahovat pořádáním přednášek o výtvarném umění nebo památkové péči, vzpomínkových večerů k výročí významných regionálních osobností, setkání s umělci, přípravou výstav. Pro své členy vydává umělecké prémie – grafické listy, publikace a další. Dlouhodobě spolupracuje s Městem Kroměříž, Muzeem Kroměřížska, Klubem UNESCO Kroměříž, Moravským zemským archivem v Brně – Státním okresním archivem v Kroměříži, Knihovnou Kroměřížska, základními a středními školami, ale i s řadou dalších kulturních a společenských institucí a spolků.

V roce 2023, který bude naplněn řadou významných akcí pořádaných mj. k 760. výročí trvání města Kroměříž, 90. výročí od založení kroměřížského muzea nebo k 25 letům od zápisu zámku a zahrad na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO, se bude Kruh podílet na uspořádání výstavy nazvané Učitel a žák. Max Švabinský a Antonín Marek Machourek, která se bude konat v Muzeu Kroměřížska od 26. května do 17. září 2023. Z tvorby kroměřížského rodáka, významného malíře a grafika Maxe Švabinského (1873 Kroměříž – 1962 Praha) budou představeny malby, kresby a grafické listy pocházející z velké části ze soukromé sbírky. V Kroměříži dosud nikdy nebyly vystaveny a návštěvník tak má jedinečnou příležitost vidět mj. obraz Babička v šálu (1903), který do roku 2017 vlastnil sběratel ve Švédsku. Druhým prezentovaným umělcem (od jehož narození letos uplyne 110 let) je Antonín Marek Machourek (1913 Nítkovice, okr. Kroměříž – 1991 Paříž), malíř, grafik, ilustrátor, po-

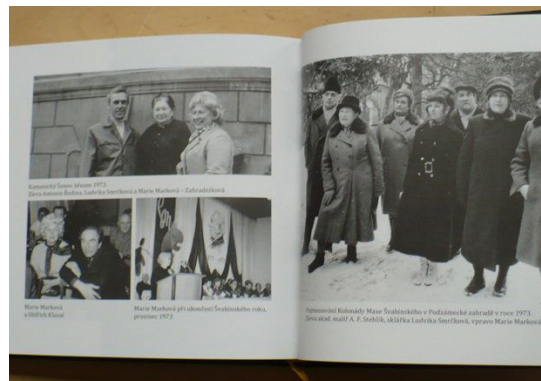
slední žák Maxe Švabinského, absolvent pražské AVU i pařížské Akademie krásných umění, člen Salonu Nezávislých v Paříži, zakladatel mozaikářské školy NUESTRA SENORA de la Merced v Poio. Jeho mozaiky jsou realizovány ve Španělsku, Francii nebo Portoriku, vystavoval v Japonsku, USA, Rakousku, Itálii, Velké Británii nebo Austrálii. Zastoupen je v uměleckých sbírkách po celém světě (např. Univerzita Princetown). Ve sbírkách Muzea Kroměřížska jsou uloženy Machourkovy kresby, malby a grafické listy pocházející převážně ze 40. – 60. let 20. století, které jsou součástí rozsáhlého souboru svěřeného muzeu umělcovou rodinou v roce 2011. Při ukončení výstavy bude divadelním spolkem TRIARIUS z České Třebové v muzeu provedena scénická instalace děl Maxe Švabinského Ach, ten Éros...

Švabinského kruh přátel výtvarného umění se bude podílet i na další významné události, a to na odborné konferenci Umělec a město, která se bude konat opět v Muzeu Kroměřížska, a to ve dnech 13.–14. září 2023. Konference, kterou pořádají Muzeum Kroměřížska, p. o., MZA v Brně – Státní okresní archiv Kroměříž, Klub UNESCO Kroměříž ve spolupráci s městem Kroměříž a Knihovnou Kroměřížska, se nezaměřuje pouze na město a okolí, ale jejím cílem je dát také prostor otázkám výtvarného umění, architektury nebo hudby obecně, připomenout život a dílo prezentovaných umělců v širším kontextu, pokládat si otázky vlivu umělce na život města a naopak.

A v neposlední řadě, ve spolupráci s Českou numismatickou společností, pobočka Kroměříž připravuje Švabinského kruh pamětní medaili k výše zmíněným výročím (autor Karel Zeman) a slavnostní večer ke křtu této medaile.

Na všechny pořádané akce je srdečně zvána široká veřejnost.

Markéta Mercová,
předsedkyně Švabinského kruhu přátel
výtvarného umění v Kroměříži

Kontaktní adresa:
Riegrovo náměstí 149
767 01 Kroměříž

Telefon: 736 140 829
E-mail: unesco-km@volny.cz
eva.novakovakm@seznam.cz
www.unesco-kromeriz.cz

Vážené členky, členové a přátelé Klubu UNESCO,

rok 2023 bude poznamenán řadou výročí, kterými si připomeneme významné události, ale i osobnosti v historii našeho města. Pro naše město i pro Klub UNESCO bude jistě zvlášť významné 25. výročí zápisu zahrad a Arcibiskupského zámku na seznam světového dědictví. Slavit a připomínat si budeme, že před 760 lety se z trhové obce, díky biskupovi Bruno ze Schaenburku stala Kroměříž městem. 100 let od svého založení a 150. výročí narození Maxe Švabinského oslaví Švabinského kruh přátel výtvarného umění v Kroměříži. Říšský ústavodárný sněm před 175 lety byla událost, kdy se o Kroměříži mluvilo v celé Evropě, bude dobře, když to bude také připomenuto, nejlépe opět ve Sněmovním sále. 330 let uplyne od smrti P. J. Vejvanovského, na kterého v Kroměříži také nelze zapomenout.

Na setkání na našich akcích, ale i na spolupráci s vámi se těší jménem výboru klubu MUDr. Eva Nováková, předsedkyně

Zpráva o činnosti Klubu UNESCO v roce 2022

Každé druhé úterý v měsíci se konala schůze výboru (kromě prázdnin), otevřena všem členům a pozvaným hostům. Provoz kanceláře klubu na Riegrově náměstí byl, kromě pátku a prázdnin, dle možnosti od 9.00 do 12.00 hod. zabezpečena dobrovolnický. Poděkování patří především paní Heleně Božákové a Ing. Radovanovi Kojeckému.

12. dubna 2022 se konala výroční členská schůze, tradičně v Muzeu Kroměřížska (po dvou letech po coronavirové epidemii). Uskutečnila se volba nového výboru a dozorčí rady a byl vydán Zpravodaj Klubu UNESCO.

Na další 4 roky byli zvoleni: předsedkyně MUDr. Eva Nováková | místopředsedkyně Mgr. Lenka Chytilová | tajemník PhDr. David Sobek. Ekonom Ing. Radovan Kojecký, členové PhDr. Markéta Mercová, Mgr. Dana Vrzalová, Mgr. Petr Pálka, Tamara Suchánková, Ing. Jiří Varhaník. Dozorčí rada: Mgr. Miroslav Pilát, Mgr. Otakar Lukáš, Ing. Miroslav Školoudík. **Na závěr výroční členské schůze bylo přijato usnesení s jednohlasnou podporou vybudování památníku,** který bude připomínat dílo biskupa Karla z Lichtensteinu-Castelcornu.

„Dny zahrad a zámku“ jsme připravili také v roce 2022, tradičně v červnu, neboť 11. června 1999 se v Kroměříži konalo slavnostní převzetí certifikátu o zápisu zahrad a zámku na Seznam světového dědictví UNESCO. Cílem Dnů zahrad je poznávání a propagace kroměřížských památek, adekvátní využití jejich potenciálu pro kulturní a vzdělávací aktivity. Tradičně dáváme příležitost k vystoupení místním a regionálním souborům a účinkujícím včetně dětí a mládeže. V roce 2022 se konaly následující akce:

29. května | Koncert v rotundě Květné zahrady, v programu vystoupil sbor **ZeSrandy** – tentokrát v renesančním ladění.

21. června | Procházka za kouzelnými rostlinami v Podzámecké zahradě. Ukázky starých herbářů představila Kateřina Fajtllová z Arcidiecézního muzea v Kroměříži. Za zajímavými rostlinami z historické výsadby s upozorněním na dřeviny a výsadbu z herbářů zavedla účastníky Lenka Křesadlová z Metodického centra zahradní kultury.

28. června | Podzámecké radovánky pro děti MŠ na různých místech Podzámecké zahrady. Radovánky se konaly ve spolupráci se studenty a pedagogy (Mgr. J. Jablunka, Mgr. M. Čísecký) SPgŠ Kroměříž. Program obohatil dětský folklorní soubor Vizovjének.

30. září | Noc vědců Kroměříž 2022 – akce naplňující jeden z cílů světové organizace UNESCO: podporovat a propagovat vědu. Noc vědců jsme pořádali v Kroměříži poprvé v r. 2021 v rotundě Květné zahrady na téma ČAS. Bohatým programem jsme naplnili téma VŠEMI SMYSLY i v roce 2022.

Příběh dubových kuliček ve Štukových sálech na zámku pro děti i dospělé s lektorkami K. Fajtlovou a D. Tessenou z Muzea umění Olomouc. **Arte terapie a smysly** Emilie Rudolfová arteterapeutka z Psychiatrické nemocnice předvedla ukázky tvorby pacientů i s jejich příběhy. V Muzeu Kroměřížska prof. RNDr. Petr Ponížil z UTB promluvil na téma **Sluch – fyzikální pohled na akustiku**. V Muzeu Kroměřížska se konaly i další související akce: **Zachraň jídlo** – prezentace výstavy Ing. Martina Václavíkové z muzea, **Všemi smysly - až za hranice naší planety** - RNDr. Magda Pospíšilová, studenti střední potravinářské školy poskytli účastníkům vyzkoušet si chuť a rozlišování barev.

17. listopad 1989 jsme si tradičně připomněli pozváním veřejnosti k rozsvícení svíčky nebo položení květiny u La- vičky Václava Havla v Kroměříži.

28. listopadu | UNESCO SCIENCE CAFE diskusní večer na téma využití kosmických technologií v každodenním životě. Přednášel Ing. Marek Šimčák, Ph.D. Akce s konala ve spolupráci s Knihovnou Kroměřížska a Europe Direct Kroměříž.

Sekce propagace a rozvoje vědy a techniky regionu po více jak dvouleté pauze způsobené covidovou pandemií obnovila činnost. V kongresovém centru COPT se konaly 2 setkání: 7. 4. RNDr. Magda Pospíšilová téma Poklady zemské hlubiny – historie těžby drahých kovů v ČR a 8. 12. Ing. Jiří Varhaník přednesl téma: Pasteur největší vědec 19. stol. a jeho odkaz dnešku: různé procesy kvašení, pasterizace, život nevzniká samovolně, očkování proti vzteklině, imunita.

I v roce 2022 pokračovala spolupráce se Švabinského kruhem přátel výtvarného umění – koordinátor PhDr. Markéta Merco- vá, a přidruženými školami UNESCO – koordinátor Mgr. Dana Vrzalová, ve spolupráci s Knihovnou Kroměříž- ska, Státním okresním archivem.

PF 2023 připomnělo 25. výročí zápi- su zahrad a Arcibiskupského zámku na Seznam světového dědictví.

Plán činnosti pro rok 2023

Letošní rok je pro Klub UNESCO poznamenán pře- dě- vším 25. výročí zápisu zahrady a zámku v Kroměříži na Seznam světového dědictví UNESCO.

Čtvrt století Podzámecké, Květné zahrady a zámku po zápisu na Seznamu světového dědictví UNESCO je příle- žitostí k ohlédnutí na začátek, představit co se za 25let podařilo i co se připravuje. Cílem našich akcí je prezen- tovat, propagovat, připomínat jak odborné, tak široké veřejnosti včetně dětí mnohostranný potenciál našich památek. Představovat je jako zdroj historické paměti lidstva, kulturnosti, estetického citění, ale i cestovního ruchu. Prostřednictvím kulturních i vzdělávacích aktivit pěstovat nejen hrdost, ale i zodpovědnost za jejich za- chování.

Konference Historické zahrady Kroměříž 2023 „Zahradní umění v památkách světového dědictví: 25.– 26. 5. 2023 v Balkonových sálech Arcibiskupského zámku. Konference, které tradičně pořádá Klub UNESCO od r. 1998 cca ve dvouletých intervalech jsou tematicky za- měřeny na aktuální problematiku péče o zahrady a mož- nosti jejich současného využívání. Téma pro rok 2023, vzhledem k výročí zápisu zahrad a zámku na Seznam světového dědictví UNESCO se bude vztahovat pře- dě- vším k problematice kroměřížských a českých zahrad „památek UNESCO“.

Účast přislíbili významní zahradní architekti Ing. Z. No- vák, doc. Ing. P. Krejčířík, Ing. Ina Truxová, Ing. M. Šojdro- vá, Ing. J. Šmída, Ing. R. Zámečník, Ph.D., Ing. L. Křesadlo- vá, Ph.D., Ing. Věra Kučová, ale i ředitel MU Olomouc Mgr. O. Zatloukal.

Pozvání budou majitelé a správci historických zahrad, představitelé samosprávy, státní správy, studenti odbo- rných škol, zainteresovaná veřejnost.

Účastníci konference vysadí pamětní strom v Podzáme- cké event. Květné zahradě. Z přednesených referátů a sou- visejících textů bude vydán sborník, včetně zveřejnění na www.unesco-kromeriz.cz.

25. 5. 2023 | Koncert v rotundě Květné zahrady se bude konat pro účastníky i veřejnost. Na koncertě vy- stoupí komorní smyčcový orchestr Collegium giovane pod taktovkou předního violisty Pavla Nikla.

Zahajovací koncert festivalu Hudba v zahradách a zámku 12. června 2023 | Skleník Květné zahrady Klub UNESCO byl zakladatel a řadu let pořadatel Festi- valu Hudba v zahradách, proto je logické, že právě ten- to koncert bude slavnostním připomenutím 25. výročí zápisu zahrad a zámku na Seznam světového dědictví UNESCO. Na koncertě zazní Beethovenova symfonie č. 9 d-moll „s Ódou na radost“. Český filharmonický sbor Brno a Filharmonii Bohuslava Martinů Zlín bude řídit umělecký ředitel festivalu dirigent František Macek. Sólis- té Tereza Mátlová, Arnheiður Eiríksdóttir, Martin Šrejma a Pavel Švingr. Slavnostní večer uvede hudební publicista Jiří Vejvoda.

Slavnostní setkání 16. 6. 2023 | Sněmovní sál Arcibis- kupského zámku ve spolupráci s městem Kroměříž, Olo-

moickým arcibiskupstvím a Zlínským krajem.

Program: S projevy vystoupí Mgr. Michal Beneš, Ing. Zdeňek Novák (pamětníci slavnostního převzetí cer- tifikátu o zápisu zahrad a zámku v Kroměříži na Seznam UNESCO) starosta města další zástupci majitelů, pozva- ných institucí a organizací, přečtení MEMORANDA. Pro- gram obohatí Konzervatoř P. J. Vejvanovského vystou- pením žestového souboru a pěveckého sboru. Setkání bude reminiscencí na shromáždění starostů okresu Kro- měříž a významných hostů po zápisu na Seznam světo- vého dědictví. Účastníci tehdy schválili MEMORANDUM o společné péči o tyto památky a odhalili pamětní desky na zámku a zahradách s označením památky UNESCO. K této příležitosti bude vydán PAMĚTNÍ TISK Obsahem bude: Memorandum, certifikát o zápisu, základní prezen- tace zahrad a zámku, texty zainteresovaných osobností.

Výstava (putovní) Arcibiskupský zámek a zahrady 25 let na Seznamu světového kulturního dědictví UNESCO | 16. 6. 2023 zahájení. Návštěvnícké centrum Arcibiskupského zámku, následně vstupní část radnice, Dům kultury, budova Zlínského kraje. Na velkoplošných panelech text a obrazové přílohy představí důležité udá- losti čtvrtstoletí od zápisu na Seznam světového dědictví.

Speciální komentovaná prohlídka Květné zahrady červen 2023 (datum bude upřesněno), Květná zahrada a přednáškový sál tamtéž. Prohlídka bude zaměřena na shrnutí aktivit realizovaných v zahradě za posledních 25 let. Bude obohacena o prezentaci ukázek digitali- zovaných herbářů, které jsou novou součástí zámecké knihovny. Lektori: Ing. L. Křesadlová, Ph. D. (NPÚ), Mgr. et Mgr. K. Fajtlová, Ph.D. (MUO)

Podzámecké radovánky v Podzámecké zahradě v Kroměříži | červen (datum bude upřesněno), tradiční oblíbená akce, kterou pořádáme střídavě v Květné a Pod- zámecké zahradě pro děti MŠ, ZŠ Kroměříže a okolí.

Sen biskupa Karla | červen (datum bude upřesněno), zámeckou galerií a kabinety provede díky interaktivní aplikaci sám biskup Karel z Lichtensteinu-Castelcora, zakladatel obrazové sbírky. Zábavnou tvořivou formou pomůže rozkrýt historii, význam a souvislosti exponátů. Program je určen starším žákům ZŠ. Lektorka: Mgr. et Mgr. Kateřina Fajtlová, Ph.D. (MUO).

Umělec a město | Konference 13.–14. září 2023 v Mu- zeu Kroměřížska, Klub UNESCO se bude podílet na rea- lizaci.

Noc vědců | 6. října 2023 již třetím rokem uspořádáme ve spolupráci s Muzeem Kroměřížska, Muzeem umění Olomouc – Arcidiecezním muzeem letos na téma Tajem- ství.

I v roce 2023 předpokládáme spolupráci a vzajem- nou informovanost s přidruženými školami UNESCO, Švabinského kruhem přátel výtvarného umění, Knihovnou Kroměřížska, Muzeem Kroměřížska, Stát- ním okresním archivem Kroměříž.

Podrobněji o připravovaných akcích na www.unesco-kromeriz.cz

145. výročí narození F. V. Peřinky

Letos si připomínáme i 760 let od založení města Kroměříže, při této příležitosti bychom měli s vděčností vzpomenout i Fran- tiška Václava Peřinku (1878– 1949), který se nejvíc zasloužil o poznání historie našeho města.

Na samotě Koráb u Mikulovic na Znojemsku se 26. února se před 145 lety narodil historik František Václav Peřinka. Od mládí měl velmi silný vztah ke Kroměříži, po střední škole zde chtěl studovat na učitel- ském ústavu, Ferdinand Vach však označil jeho hudební nadání za ne- dostatečné, a tak přijat nebyl. Pod tlakem špatné finanční situace se stal berním úředníkem a byl jim až do odchodu do penze ve svých 50 letech. Netajilse vyhraněně českým smýšlením, proto byl často služeb- ně překládán. V roce 1899 se jako berní adjunkt dostal do Valašských Klobouk, kde pobyl 7 let. Následně se vrátil do Kroměříže, kde pracoval až do začátku I. světové války. Podle svědectví současníků se rád se napil

čepovaného piva, měl rád humor a kouření dýmky, ještě v prosinci 1944 mu z Morkovic poslali tabák, aby měl něco na Štědrý den.

Za svůj život napsal množství člán- ků, osm svazků místopisné řady Vlastivědy moravské, každý věno- vaný obci toho kterého okresu – na- psal i Kroměřížský okres – ale hlavně monumentální několikasvazkové dějiny města Kroměříže dovedené do roku 1777, které mají i s místo- pisem na 4 000 stran. Zapomenuty nesmějí být ani jeho kronikářské záznamy o dění v Kroměříži v letech 1918–1919 a 1945, přičemž o těch druhých se až do roku 1982, kdy je anonym poštou poslal na zdejší Městský národní výbor, vůbec ne- vědělo. Po skončení I. světové války nastoupil na Slovensku, kde po Ma- ďarech organizoval berní správu.

Po vyhlášení Slovenského štátu opět žil v Kroměříži, ale celý jeho ar- chiv i s po desetiletí shromažďova- nými podklady ke slovníku literární slovenštiny skončil v papírenské

stoupě. Bydlel v dnešní Kovářské ulici. Kancelář advokáta židovské- ho původu Theodora Briefa byla za okupace likvidována a uvolněné místnosti dány k dispozici vážené- mu historiku města.

Závěr života Peřinka protřpěl. Ztratil zrak, trpěl revmatismem, postihlo ho několik infarktů, zemřel 14. září 1949.

Udělení čestného občanství města Kroměříže F. V. Peřinkovi v listopadu 1945 vedení města zdůvodnilo těmi- to slovy: Věnoval jste celý život hou- ževnaté práci, z níž vzešlo našemu občanstvu dílo záslužné Dějiny města Kroměříže. Jsme Vám vděční, že jste vyzvedl ze zapomenutí slávu i utrpe- ní naší obce a že jste se přičinil, aby- chom poznali, z jakých kořenů vyrostl náš současný život. Vaše dílo nechť je pramenem poznání nám i všem těm, kteří přijdou po nás, aby nesli pocho- deň pravdy a světla a připravili náro- du slavnou a šťastnou budoucnost. Upřímně Vás pozdravujeme!